

Ι. Ποιά είναι η έμπειρία σας από τήν εξαμηνή θητεία σας στο ύπουργείο Γεωργίας, ποιά είναι τά βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζετε και τί θα πρέπει νά γίνει για νά καταστή δυνατή αφ'ένος μέν ή όμαλή ένταξη του άγροτικού τομέα στην ΕΟΚ και ή άξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που ύφίστανται και αφ'έτέρου ή εφαρμογή της άγροτικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ;

Σύμφωνα μέ τίς έντολές του Πρωθυπουργού κ.Α. Παπανδρέου, άμέσως μετά τήν ανάληψη του 'Υπ. Γεωργίας ζήτησα από μια όλιγομελή ομάδα έπιστημόνων-συνεργατών μου νά έλθουν σέ έπαφή μέ τίς ύπηρεσίες του 'Υπουργείου και σέ " εύλογο " χρονικό διάστημα νά μου παραδώσουν αναλυτικά στοιχεία της κατάστασης που παραλάβαμε τόσο στον άγροτικό τομέα όσο και στον οργανωτικό-ύπηρεσιακό τομέα του 'Υπουργείου Γεωργίας. 'Ο " 'Απολογισμός " αυτός είναι έτοιμος στις άρχές του Γενάρη και μια εύρεία περίληψή του δόθηκε στην δημοσιότητα τον ίδιο μήνα. Δέν θα ήθελα νά έπαναλάβω στοιχεία του κειμένου που δημοσιεύτηκε. Θα τονίσω μόνο τά δύο βασικά συμπεράσματα: Πρώτο, παραλάβαμε ένα 'Αγροτικό Τομέα έντονα ύποβαθμισμένο, σέ σχέση μέ τους άλλους δύο τομείς (Δευτερογενή και Τριτογενή) της έλληνικής οίκονομίας τόσο από άποψη ποσοστών συμμετοχής του στις επένδύσεις, στην χρηματοδότηση, στην έμπορία και στην μεταποίηση των προϊόντων του όσο και από άποψη εισοδήματος, ποιότητας ζωής, πληθυσμιακών συνθηκών και πολιτιστικής δομής. Σας παραπέμπω στο δημοσιευμένο κείμενο του " 'Απολογισμού " για τά σχετικά συγκρίσιμα στοιχεία. Δεύτερο, παραλάβαμε ένα 'Υπουργείο Γεωργίας τυπικό παράδειγμα γραφειοκρατικού, μεσοπολεμικού " οργανισμού ", άποκομμένο από τήν έξυπνότητα του άγρότη και της άγροτικής οίκονομίας, δομημένο έτσι

ώστε να αναπαραγάγ~~η~~ μιά ιεραρχική οργάνωση και λειτουργία ανάμεσα σε υπαλλήλους αλλοτριωμένους από την καθημερινή πραγματικότητα της ελληνικής γεωργίας. Οι υπάλληλοι παρά τὰ σχετικά υψηλά προσδόντα τους, ήταν αναγκασμένοι να υπακούουν σε μιά αντιφατική λογική που έχει λίγο ως πολύ επηρεάσει τόν τρόπο δράσης του. Από τή μιά μεριά ο αγροτικός τομέας ήταν ο τομέας της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας που αποτελούσε ανασταλτικό εμπόδιο στην εξέλιξη ^{και} έπρεπε να περιορισθεί. Από τήν άλλη μεριά, ο αγροτικός πληθυσμός αποτελούσε κατά παράδοση, έκλογική πελατεία της Δεξιάς. Άρα, ή πολιτική έντολή των προηγούμενων κυβερνήσεων ήταν να συντηρηθούν οι δομές, να μή θιγούν οι δυνάμεις και να επεκταθούν παροχές ανάλογα με τις πολιτικές πιέσεις, τὰ έκλογικά συμφέροντα, τήν μικροπολιτική, χωρίς πρόγραμμα και χωρίς προοπτική μέχρι " να δοθ~~η~~με τί θα κάνουμε ".

Τὰ δύο αυτά συμπεράσματα του " Απολογισμού " στοιχειοθετούν, νομίζω, και τὰ βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ή κυβέρνηση μας στον τομέα της Γεωργίας.

Στήν έρώτησή σας μιλάτε για " όμαλή ένταξη " του ελληνικού αγροτικού τομέα στην ΕΟΚ ". Θα ήθελα, αν μου επιτρέπετε, να σας πληροφορήσω ότι ή όπτική γωνία από τήν όποια ή Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ βλέπει τήν ένταξη δέν είναι ακριβώς ή μονομερής, από ελληνικής πλευράς, προσαρμογή της ελληνικής γεωργίας έτσι ώστε να γίνει " όμαλά " ή ένταξη της στην Κ.Α.Π. Μέ τό υπόμνημα για τό "είδικο καθεστώς " που κατέθεσε, τόν περασμένο μήνα, ή ~~καθόριση~~ ^{καθορισμένη} ~~ση~~ ^{ση}, δίνεται τό νέο " πρίσμα " μέσα από τό όποιο αντιμετωπίζεται ή ένταξη, και ιδιαίτερα ή ένταξη του αγροτικού τομέα. Και τό νέο

αυτό " πρῶμα " εἶναι ὅτι πρέπει καί ἡ Ἰδία ἡ ΕΟΚ, συγκεκριμένα ἡ ΚΑΠ, νά ἀλλάξη, κυρίως, γιά νά γίνῃ ὁμαλή ἡ ἔνταξη τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας μέσα στήν Κοινοτική. Προτείναμε στούς ἐταίρους μας τῆς ΕΟΚ συγκεκριμένες διαδικασίες καί συγκεκριμένες μεταβολές ποῦ πρέπει νά γίνουν στήν Ἰδία τήν ΚΑΠ γιά νά μπορέσῃ ἡ ἐλληνική γεωργία νά μεταβάλλῃ τίς δομές της σύμφωνα μέ τό δικό μας πρόγραμμα καί τούς δικούς μας στρατηγικούς στόχους καί νά ἐνταχθῇ, " ὠφέλιμα " καί γιά μᾶς ἀλλά καί γιά τούς 9 μέσα στήν ΕΟΚ.

2. 'Υπάρχει λεπτομερές αγροτικό πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ και έφ' όσον πιστεύουμε πώς ναί, γιατί καθυστερεί ή εφαρμογή του; Ποιό είναι τό σχετικό χρονοδιάγραμμα εξαγγελίας του και τής νομοθετικής του ολοκληρώσεως;

Και σχέδιο δράσης υπάρχει και ή εφαρμογή του άρχισε ήδη σύμφωνα μέ τίς κατευθυντήριες γραμμές πού έχουν χαραχθεί έδώ και χρόνια. 'Η άποψη για τό προγραμματισμό πού έχετε, επιτρέψτε μου νά παρατηρήσω, είναι διαφορετική από τή δικιά μας. Ένα κόμμα τής αντιπολίτευσης όπως είναι τό ΠΑΣΟΚ έχει διαφορετικές δυνατότητες και υποχρεώσεις προγραμματισμού από ένα κυβερνητικό κόμμα. Ένα κόμμα τής αντιπολίτευσης μπορεί και πρέπει νά εκπονήσει κατευθυντήριες γραμμές δράσης. 'Η Κυβέρνηση μπορεί και πρέπει νά μετουσιώσει τήν προαποφασισμένη πολιτική της σέ συγκεκριμένα προγράμματα δράσης όλο και πιο λεπτομερειανά. Για τά προγράμματα αυτά χρειάζεται προετοιμασία, συνεχής μελέτη και έρευνα. 'Η αντίληψη ότι ο καθένας είναι σέ θέση κάθε στιγμή νά έτοιμάσει ένα πρόγραμμα και ότι ή προετοιμασία ενός προγράμματος είναι θέμα βδομάδων, τό πολύ μηνών, είναι άφελής ή παραπλανητική. Στο 'Υπουργείο Γεωργίας δέν είχε γίνει ποτέ μέχρι σήμερα έρευνα ποιό είναι " ή μέση βιώσιμη έκμετάλλευση " στήν 'Ελλάδα κατά προϊόν, περιφέρεια κλπ. Δέν είχε ολοκληρωθεί έπίσης ποτέ συστηματική έρευνα για τό κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων. Προγραμματισμός χωρίς τά στοιχεΐα αυτά δέν είναι δυνατός. Ένα κόμμα στήν αντιπολίτευση δέν μπορεί νά συγκεντρώσει τέτοια στοιχεΐα. 'Αλλά και μία κυβέρνηση χρειάζεται καιρό, όταν δέν διαθέτει κατάλληλες υπηρεσίες, οργάνωση και πρόσωπα. Στο 'Υπουργείο Γεωργίας ακό-

μή παλεύουμε να πληροφορηθούμε ποιά ή ακριβής κατάσταση και εξέλιξη του λογαριασμού καταναλωτικών αγαθών, δηλαδή ορισμένων επιδοτήσεων προς τη γεωργία, γιατί οι πολλές υπηρεσίες που ασχολούνται με το θέμα και επαφή και σύστημα και τάξη και ένιατες κατευθυντήριες γραμμές δεν είχαν.

Σύντομα θα υπάρξει το 5ετές πρόγραμμα 1983-87 για την γεωργία που πρόκειται να ενταχθεί, στο Συνολικό Πενταετές 1983-87.

3. Τώρα πού ήλθατε σέ άμεση έπαφή μέ τούς μηχανισμούς της ΕΟΚ καί μέ τήν πολιτική της στόν άγροτικό τομέα, ποιά νομίζετε ότι είναι ή συνεισφορά της Κοινότητας στην ανάπτυξη της άγροτικής μας παραγωγής καί οι ώφέλειες που τυχόν θά προκύψουν από τή συμμετοχή μας σ' αυτή; Πρόσφατα δηλώσατε επιστρέφοντας από τίς Βρυξέλλες πώς είσθε ικανοποιημένος από τήν εξέλιξη των σχέσεών μας μέ τήν ΕΟΚ, όπου βρίσκουν κατανόηση τά έλληνικά αίτήματα. Μετά απ' αυτή τή διαπίστωση μπορούμε νά καταλήξουμε στό συμπέρασμα ότι δέν άπειλει πιά τήν ελληνική άγροτική οίκονομία καταστροφή έξ αίτίας της έντάξεως της στην Κοινότητα;

Ύπαινωσεσθε, βέβαια, ότι τώρα **ηαύ** σάν Κυβέρνηση ήλθαμε σέ έπαφή μέ τούς Κοινοτικούς μηχανισμούς καί είδαμε από πιο κοντά πώς λειτουργεί ή ΕΟΚ, πιθανό νά άλλαξε ή βασική τοποθέτησή μας για τήν ίδια τήν φύση της ΕΟΚ καί για τήν τύχη της ελληνικής γεωργίας μέσα σ' αυτήν. Σας άπαντώ εϋθέως: "Επιβεβαιώθηκε ή βασική μας τοποθέτηση, όταν είμασταν άκόμη στην αντιπολίτευση, ότι ή ΕΟΚ καί ιδιαίτερα ή Κ.Α.Π. είναι φτιαγμένες στά μέτρα των αναπτυγμένων χωρών της Δυτ. Ευρώπης καί ή συμβολή της στην ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας, άν παραμείνει ως έχει, θά είναι άρνητική." Αν προσθέσετε μάλιστα τήν διαπίστωση ότι μέ τούς όρους υπό τούς όποιους έγινε ή ένταξη της χώρας μας, όπου στόν βωμό της ταχύτερης καί πάση θυσία ένταξης δέν προστατεύτηκαν ούσιαστικά συμφέροντα του ελληνικού άγροτικού τομέα, μπορούμε νά ποϋμε ότι ή ένταξή μας στην ΕΟΚ, μάς δημιούργει σοβαρά προβλήματα. Γι' αυτό καί μέσα από τό όρόμημα για

. / .

τό ειδικό καθεστώς, διατυπώνουμε σαφώς και με αναλυτικό τρόπο τους λόγους για τους οποίους όφείλει να μεταβληθεί ή Κ.Α.Π. τόσο ως προς τους προσανατολισμούς της όσο και ως προς την καθημερινή λειτουργία της ως προς την Ελλάδα.

Θά ήθελα να σας αναφέρω, σχετικά με τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Ένταξης (Ι.Ι.8Ι έως 3Ι.Ι2.8Ι) μερικά αξιοσημείωτα στοιχεία που είναι διαθέσιμα:

Πρώτο, για πρώτη φορά από Ι5ετίας, ή συνολική αξία των εξαγωγών μας προς την ΕΟΚ των 9 μειώθηκε μεταξύ Ι980 και Ι98Ι. Συγκεκριμένα από Ι05,263 δίσ.δρχ. που είναι τό Ι980 έπεσε σε Ι02,977 δίσ.δρχ. τό Ι98Ι.

Δεύτερο, για τό Ι98Ι, έπίσης, ό ρυθμός αύξησης της συνολικής αξίας των εισαγωγών μας, είναι ό υψηλότερος που υπήρξε ποτέ τα τελευταία χρόνια: 37,5% για τό Ι98Ι, Ι5,5% για τό Ι980, 26,8% για τό Ι979.

Τρίτο, έτσι τό συνολικό έμπορικό μας ισοζύγιο με τους 9, ενώ ήταν έλλειμματικό με 58,709 δίσ.δρχ. τό 77, με 59,858 δίσ.δρχ. τό 78, με 84,843 δίσ.δρχ. τό 79, με 74,457 δίσ.δρχ. τό 80, έφθασε να είναι έλλειμματικό με Ι44,Ι87 δίσ.δρχ. τό Ι98Ι, πρώτο χρόνο της Ένταξης.

Τέταρτο, ιδιαίτερα για τό ισοζύγιο μας με τους 9 σε αγροτικά προϊόντα, τα πράγματα είναι άκόμη πιο εϋλωττα: i) οι εισαγωγές μας, ή αξία τους, αύξήθηκαν τό Ι98Ι κατά Ι39% σε σχέση με τό Ι980: από Ι7,Ι35 δίσ.δρχ. τό Ι980 έγιναν 40,964 δίσ.δρχ. τό Ι98Ι με αποτέλεσμα ii) για πρώτη φορά μεταπολεμικά, έχουμε άρνητικό ισοζύγιο στα αγροτικά προϊόντα ύφους -Ι0,850

δλσ.δρχ. σέ σχέση μέ + 6,82 δλσ.δρχ. τό 1980, +6,958 δλσ.δρχ. τό 79 καί + 10,591 δλσ.δρχ.τό 78.

Πέμπτο, γιά πρώτη φορά από πολλά χρόνια,ή αξία των συνολικών βιομηχανικών μας εξαγωγών προς τούς 9 μειώθηκε: από 81,308 δλσ.δρχ.τό 1980 Ήπεσε τά 72,863 δλσ.δρχ.τό 1981,μιά μείωση της τάξης του - 10,4%.

4. Είναι γνωστό ότι πιστεύετε στον προγραμματισμό γενικώς και κυρίως στον προγραμματισμό της αγροτικής παραγωγής, κατά τρόπο που οι αυτόσχεδιασμοί των αγροτών να μη δημιουργούν προβλήματα στη διάθεση των προϊόντων στην εσωτερική και την εξωτερική αγορά. Τι κάνετε στον τομέα αυτόν, δεδομένου μάλιστα ότι υπάρχουν ορισμένα περιοριστικά μέτρα από την ΕΟΚ στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης παραγωγής;

Μου δημιουργείται η εντύπωση, από την διατύπωση της ερώτησής σας, ότι τα προβλήματα της αγροτικής μας παραγωγής και της άναρχης και στρεβλής εμπορίας των αγροτικών προϊόντων όφελονται στους " αυτόσχεδιασμούς των αγροτών. Το ΠΑΣΟΚ, ήδη από πολλά χρόνια είχε επισημάνει άλλοι τα αίτια της κατάστασης αυτής και ιδιαίτερα: ι) στον άνασχετικό του όποιου προγραμματισμού ρόλο του Κράτους, ιι) στην ανεξέλεγκτη δράση, με τις εύλογες ή και με την άνοιχτή ή υποστήριξη του Κράτους, του μεταπρατικού κυκλώματος της ελληνικής παραοικονομίας που στον αγροτικό τομέα έχει βαθειές ρίζες, ιιι) στην, συνέπεια των δύο πρώτων παραγόντων, άπογοήτευση των αγροτών και στην άπεγνωσμένη προσπάθειά τους να άναπληρώσουν ένα μεγάλο τμήμα του πλεονάσματος που τους άποσπάζεται από την παραοικονομία, με μεθόδους και πρακτικές ξεπερασμένες.

Έχει ήδη άρχίσει, στο Ύπουργείο ή δουλειά για τον σωστό προσανατάλισμό της παραγωγής μέσα από μελέτη των παραγωγικών δυνατοτήτων, των δυνατοτήτων άπορρόφησης της παραγωγής στην εσωτερική και εξωτερική αγορά και των δυνατοτήτων και στόχων έξασφάλισης του είσοδήματος των αγροτών.

5. Είσαθε ικανοποιημένος από την απορροφητικότητα της
έσωτερικής αγοράς σέ ελληνικά αγροτικά προϊόντα και
σέ αντίθετη περίπτωση τί μέτρα θά πάρετε γιά τή διεύρυν-
σή τους;

Σαφώς όχι. Τά μέτρα πού θά παρθούν από τό 'Υπουρ-
γετό 'Εμπορίου και από τό 'Υπουργετό Γεωργίας θά άνακοι-
νωθούν όταν ολοκληρωθούν.

6. Δώστε μας μία σκιαγραφία των αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών, όπως τους έννοείτε και πείτε μας για την τύχη των ελληνικών γεωργικών συνεταιρισμών, που δεν διαθέτουν δυνατότητες για παρόμοιες οργανώσεις. Ειδικότερα κατά τί θα διαφέρουν από τους ήδη ύφισταμένους αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς;

Όπως ήδη από χρόνια έχει διακηρύξει το ΠΑΣΟΚ ο 'Αγροτοβιομηχανικός Συν/σμός είναι το κύριο " έργο μας για το ξαναζωτάνεμα της ελληνικής υπαίθρου και για την ανάπτυξη της αγροτικής μας οικονομίας. " Αν και είναι πάντοτε παραπλανητικό να δίνονται όρισμοί θα μπορούσα, πολύ συνοπτικά να περιγράψω τον Συν/σμό που επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε ως εξής: πρόκειται για αυτόδιαχειριζόμενη επιχείρηση αγροτών που έχει σκοπό να βελτιώσει το βιοτικό επίπεδο των μελών της συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην ανάπτυξη του κοινωνικού συνόλου. Πιο συγκεκριμένα:

- ι) 'Ο Συν/σμός είναι επιχείρηση, με όλα τα χαρακτηριστικά αποτελεσματικότητας και άριστου μεγέθους της κάθε επιχείρησης.
- ιι) Είναι επιχείρηση των αγροτών, δηλαδή όσων ασχολούνται αυτόπρόσωπα και κατ' αποκλειστικότητα σχεδόν με την πρωτογενή αγροτική παραγωγή, που, σύμφωνα με τις βασικές αυτόδιαχειριστικές αρχές, θα είναι και εκείνοι που θα διοικούν ουσία (όχι τύποις) τον Συν/σμό αποκλεισμένων των αγροτοπατέρων, και των κάθε λογής " ειδικών ".
- ιιι) Με την έκφραση " βελτίωση του βιοτικού επιπέδου " είναι φανερό ότι δεν εννοούμε μόνο το οικονομικό επίπεδο αλλά εξίσου και το κοινωνικό και το πολιτιστικό επίπεδο, αφού η ίδια η ζωή δεν είναι μόνο εργασία και ο αγρότης δεν

είναι μόνο παραγωγός. IV) 'Η συμβολή του συνεταιρισμού στην ανάπτυξη του κοινωνικού συνόλου είναι άπαραίτητο χαρακτηριστικό των συνεταιρισμών γιατί αν λειτουργούσαν απλώς ως επιχειρήσεις με τα γνωστά, ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια θα αποτελούσαν μία ίσως βελτιωμένη έκδοση των συνεταιρισμών όπως υπάρχουν σήμερα. 'Ο Συν/σμός ως επιχείρηση θα επιδιώκει την μεγιστοποίηση των όφελών των μελών του, ενώ ταυτόχρονα, ως κύτταρο όχι μόνο οικονομικής αλλά και κοινωνικής - πολιτιστικής ζωής θα πρέπει να απαιτεί, μαζί με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, το κύριο μέσο ανάπτυξης του χωριού, της επαρχίας κλπ.

Οι 'Αγροτοβιομηχανικοί Συν/σμοί είναι πιο σύνθετη μορφή συνεταιριστικής οργάνωσης, αφού περιλαμβάνει και την μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων. Το εάν και κατά πόσο ένας Συν/σμός θα πρέπει να κάνει και μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων, είναι ζήτημα τεχνικοοικονομικών δεδομένων και μεγεθών. Μία σύγχρονη βιομηχανική μονάδα για να είναι τουλάχιστο βιώσιμη απαιτεί όχι μόνο την συνεχή ροή μεγάλων ποσοτήτων πρώτης ύλης (πρωτογενούς παραγωγής) αλλά και εξασφαλισμένη την δυνατότητα διάθεσης των τελικών προϊόντων της. Κατά συνέπεια οι σημερινοί μικροί και κατεσπαρμένοι Συν/σμοί, των οποίων κανείς δεν μπορεί να παρεμποδίσει την ύπαρξη και λειτουργία τους, θα πρέπει είτε να συγχωνευθούν, για να αποκτήσουν το αναγκαίο ελάχιστο μέγεθος ώστε να μετατραπούν και σε μεταποιητικές μονάδες (δηλαδή 'Αγροτοβιομηχανικούς Συν/σμούς) είτε να εξειδικευθούν στην πρωτογενή παραγωγή - με όμαδικές καλλιέργειες ή όχι, αυτό εξαρτάται από την θέληση και τις δυνατότητες των μελών των - και να συνδεθούν με

τήν μεταποιητική μονάδα ενός άλλου Συν/σμού ή της "Ένωσης Συν/σμών της περιοχής.

Υποθέτω ότι τα χαρακτηριστικά που σας περιέγραφα διαφοροποιούν έντονα τους Αγροτοβιομηχανικούς Συνεταιρισμούς που προωθούμε από τους σημερινούς νόθους σχηματισμούς τους όποιους, άτυχως κατά την γνώμη μου, αποκαλέσατε επίσης αγροτοβιομηχανικούς συν/σμούς.

9. 'Επανειλημμένα έχει από το ΠΑΣΟΚ διακηρυχθεί, ότι υπό τη διακυβέρνησή του οι αγρότες θα απολαμβάνουν τιμές που θα καλύπτουν το κόστος παραγωγής σαν κάποιο καθαρό κέρδος. Για το ίδιο όμως προϊόν άλλο είναι το κόστος παραγωγής στα όρεϊνά, άλλο στα μικρά κι άλλο στα μεγάλου μεγέθους αγροκτήματα, άλλο στις ξηρικές καλλιέργειες κι άλλο στις ποτιστικές, ποικίλλει επίσης αναλόγως γεωγραφικής περιοχής, κ.ο.κ. Ποιό για σας είναι το κόστος παραγωγής και ποιό πέραν αυτού μπορεί να θεωρηθεί λογικό κέρδος;

"Αν η δομή της ελληνικής γεωργίας παραμένει μακροπρόθεσμα, ή ίδια με αυτήν που παραλάβαμε, τότε πράγματι η εξαγγελία για τιμές που καλύπτουν το κόστος και αφήνουν ένα λογικό ποσό στο κέρδους θα είναι αδύνατο να υλοποιηθεί αφού οι συνθήκες κόστους και παραγωγής - παραγωγικότητας διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή, από καλλιέργεια σε καλλιέργεια και από εκμετάλλευση σε εκμετάλλευση. Στόχος μας είναι να επιδιώξουμε τέτοιες διαρθρωτικές αλλαγές στην ελληνική γεωργία ώστε να καταστεί δυνατό ένα προγραμματισμένο συνεταιριστικά οργανωμένο, " πανεθνικό σχέδιο καλλιεργειών ". Σ' ένα τέτοιο μοντέλο, ^{ού} θα είναι προϊόν μακροχρόνιας και επίπονης προσπάθειας και όχι έργο του άμεσου μέλλοντος οι διαφορές κόστους παραγωγής θα ελαχιστοποιηθούν οπότε, τότε, θα μπορούμε πράγματι να μιλάμε για ένα μέσο κόστος παραγωγής του προϊόντος σε πανελλαδική κλίμακα και θα μπορούμε πράγματι να αναμένουμε ότι οι αποκλίσεις από το μέσο αυτό κόστος παραγωγής θα είναι μικρές είτε από περιοχή σε περιοχή είτε από εκμετάλλευση σε εκμετάλλευση κ.ο.κ. 'Επ' αυτού του μέσου κόστους παραγωγής θα μπορεί, βέβαια, να υπολογίζεται ένα

. / .

κέρδος, έτσι που η εξαγγελόμενη τιμή να είναι σύμφωνη με την προγραμματική μας εξαγγελία. Στο ενδιάμεσο διάστημα, η Κυβέρνηση θα είναι υποχρεωμένη κατά την εξαγγελία των σχετικών τιμών, να πάρει υπ' όψη της μετρήσεις και συγκρίσιμα στοιχεία που θα είναι διαθέσιμα μέσα από μηχανισμούς που η συμπλήρωσή τους τώρα γίνεται από τις επιστημονικές υπηρεσίες του Υπουργείου, γνωρίζοντας, ασφαλώς, ότι οι όποιες αποφάσεις της πιθανό να ακλίνουν σημαντικά, είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω, από τον βασικό της στόχο " κόστος σύν λογικό κέρδος ".

ΙΟ. Δεδομένου ότι ο υψηλότερος ρυθμός τιμάριθμου στην Ελλάδα ή χαμηλή παραγωγικότητα της γεωργίας μας και ή προσπάθεια της Κυβερνήσεως για ούσιώδη βελτίωση των εισοδημάτων των αγροτών μας ανεβάζουν τις τιμές αρκετών αγροτικών μας προϊόντων σε τιμές υψηλότερες από εκείνες της διεθνούς αγοράς πώς θα μπορέσει ή Κυβέρνηση να εξασφαλίσει τή συνέχιση της απόδοσιμης εξαγωγής τους; Γνωρίζετε λ.χ. πολύ καλά ότι οι Ανατολικές χώρες με δυσκολία πιά αγοράζουν τά αγροτικά μας προϊόντα, ακόμα κι εκείνα στά όποια είναι παραδοσιακοί μελάτες μας, διότι βρίσκουν ύψηλές τις τιμές τους; Είναι επίσης γνωστό πώς για να διευκολυνθεί ή εξαγωγή της έφετεινής παραγωγής έσπεριδοειδών ή Κυβέρνηση δέχθηκε παραγγέλεις σε μειωμένες τιμές (πράγμα που σημαίνει έπιδότηση των εξαγωγών από τον Κρατικό προϋπολογισμό ή έπιδότηση των καταναλωτών των σοσιαλιστικών χωρών). "Αν μάλιστα δέν ύπήρχαν και οι έπιδότησεις της ΕΟΚ θα είχαμε ακόμα σοβαρότερο πρόβλημα. Ποιά πολιτική πρόκειται να ακολουθήσεις βραχύπρόθεσμα ή Κυβέρνηση και τί θα κάμει μακροπρόθεσμα; Μήπως θα είναι ή πρώτη ελληνική Κυβέρνηση που θα τολμήσει να ενημερώσει τους αγρότες μας για τήν ωμή πραγματικότητα και για τήν ανάγκη να μήν τά περιμένουν όλα από τό κράτος και από τις έπιδότησεις;

Δέν θα διαφωνούσα μαζί σας ότι οι τιμές πολλών αγροτικών μας προϊόντων είναι ύψηλότερες των διεθνών ούτε ότι οι λόγοι του φαινομένου αυτού είναι οι ύψηλές τιμές των εισροών, ή χαμηλή παραγωγικότητα και ή αλόγιστη, άπρογραμματιστη και εύκαιριακή πολιτική έπιδότησεων που ακολουθήσαν στην τελευταία τριακονταετία οι κυβερνήσεις της Δεξιάς. Γι' αυτό και ή Κυβέρνη-

ση του ΠΑΣΟΚ επιδιώκει τὰ ἑξῆς: Πρῶτο, ἀποτελεῖ διακηρυγμένη ἀπὸ χρόνια θέση μας ὅτι σὲ ὁλόκληρο τὸ κύκλωμα τῶν εἰσοδῶν γιὰ τὴν γεωργία (τόσο τὸ στάδιο τῆς κατασκευῆς τους ὅσο καὶ τὸ στάδιο τῆς εἰσαγωγῆς τους καὶ τὸ στάδιο τῆς ἐμπορίας τους) θὰ ἀποκτήσουν ἀποφασιστικὴ ἐπιρροή συνεταιριστικοὶ φορεῖς - ὀργανισμοὶ ποὺ θὰ ἰδρυθοῦν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό. Δεύτερο, ἐπανεξετάζεται σήμερα ὁλόκληρο τὸ πλέγμα τῶν ἐπιδοτήσεων, εἰσοδηματικῶν ἐνισχύσεων καὶ ἐν γένει παροχῶν ποὺ κληρονομήσαμε ἀπὸ τὶς προηγούμενες κυβερνήσεις. Προσπάθεια μας εἶναι τώρα νὰ ἀποτυπωθοῦν κατὰ συστηματικὸ τρόπο οἱ " βοήθειες " καὶ " ἐνισχύσεις ". Μόλις τελειώσει ἡ προεργασία αὕτη θὰ ἀξιολογηθοῦν καὶ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ κριτήρια οἱ ἐνισχύσεις αὐτές καὶ θὰ ἐπιδιωχθεῖ μετὰ ἀπὸ ἐνημέρωση τῶν ἀγροτῶν ἡ ἐξυγίανση τῆς κατάστασης ὅπου εἶναι ἀπαραίτητη".

II. Σύμφωνα με τὰ στοιχεῖα τῆς Ἑθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας ἐπὶ συνολικοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος ποῦ κυμαίνεται γύρω στὰ 300 δισεκατομμύρια δραχμές ἑτησίως οἱ γεωργοί, κτηνοτρόφοι, ἀλιεῖς καὶ ἐκμεταλλευτές δασῶν δήλωσαν τὸ 1980 συνολικὸ εἰσόδημα μόνον 442 ἑκατομμυρίων δραχμῶν καὶ πλήρωσαν φόρο μόνον μερικὲς δεκάδες ἑκατομμυρίων. Πράγμα ποῦ σημαίνει νόμιμη φοροαποφυγή ἢ παράνομη φοροδιαφυγή γύρω στὰ 25-30 δισεκατομμύρια δραχμές. Δεδομένου ὅτι ἡ Κυβέρνηση ἔχει διακηρύξει καὶ προεκλογικὰ καὶ μετεκλογικὰ ὅτι θὰ πατάξει τὴ φοροδιαφυγή τὴ πρόκειται νὰ κἀμει στήν περίπτωση τοῦ ἀγροτικοῦ τομέα;

Δέν μπορεῖ κανένας λογικὸς ἄνθρωπος νὰ διαφωνήσει μαζί μας σέ σχέση με τὴν φοροδιαφυγή. Ἄν καὶ θὰ διαφωνοῦσα μαζί σας ὡς πρὸς τὸν τρόπο καὶ τὰ κριτήρια ποῦ χρησιμοποιήσατε γιὰ νὰ προσδιορίσετε τὸν ἀριθμὸ τῶν 25-30 δῆλ. δρχ.. Θὰ μποροῦσε τὸ μέγεθος τῆς φοροδιαφυγῆς νὰ εἶναι μεγαλύτερο ἢ μικρότερο, ἀνάλογα με τὸ μέγεθος τῶν φορολογητέων εἰσοδημάτων, τὸν τρόπο κτήσεως τοὺς κλπ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ πρόβλημα δέν εἶναι στὸν ἀριθμὸ. Πράγματι γίνεται φοροδιαφυγή καὶ στὰ ἀγροτικὰ εἰσοδήματα καὶ στὴν διακίνηση τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Ἀναρωτιέμαι ὅμως ἂν ὁ ἀγροτικὸς τομέας προηγεῖται, χρονικὰ, στήν προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεώς μας γιὰ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς, ἢ, μήπως, μπροστὰ στὸ μέγεθος τῆς φοροδιαφυγῆς ποῦ γίνεται στοὺς ἄλλους τομεῖς τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, θὰ ἔπρεπε ἡ φοροδιαφυγή στὸν ἀγροτικὸ τομέα νὰ μὴν εἶναι ἀπὸ τὰ πρῶτα μελήματα τῆς Κυβερνήσεώς μας. Χτυπητές περιπτώσεις τέτοιας φοροδιαφυγῆς ἔχουμε ὅπ' ὄψη μας καὶ ὅπωςδήποτε θὰ καταπολεμηθοῦν.

Ἐν ὧν, ὅμως, τῶν τεράστιων εἰσοδηματικῶν καὶ οἰκονομικῶν γενικώτερα διαφορῶν ἀνάμεσα στὸν ἀγροτικὸ τομέα καὶ στοὺς ἄλλους τομεῖς τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ νὰ ἀναγάγῃμε τώρα σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα μελήματα μας τὴν πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς στὸν ἀγροτικὸ τομέα θὰ εἶναι ἀκαρπο καὶ ἀποπροσανατολιστικὸ.

12. Πιστεύετε ότι με τό σημερινό οργανισμό λειτουργίας του Υπουργείου Γεωργίας μπορείτε να εφαρμόσετε την πολιτική σας ή μήπως θα πρέπει να τον αναδιοργανώσετε εκ βάθρων με στόχο α) τό δραστικό περιορισμό της γραφειοκρατίας που συντρίβει τους αγρότες μας και β) τή χρησιμοποίηση των γεωπόνων και λοιπών ειδικών επιστημόνων στην αποστολή που υπαγορεύουν οι γνώσεις τους, δηλαδή σύμβουλοι δίπλα στον αγρότη, τον κτηνοτρόφο, τον αλιέα, κι όχι καρεκλοκένταυροι που μέρα-νύχτα κλεισμένοι στα γραφεία συμπληρώνουν καταστάσεις και βάζουν υπογραφές; Θα μετουσιώσετε επίσης σε πράξη την αποκέντρωση με την απομάκρυνση από την Αθήνα όλων των έρευνητικών κέντρων, οργανισμών για αγροτικά προϊόντα, ακόμα και επιστημονικών σχολών που αντικείμενο έχουν την αγροτική οικονομία;

Στό πρώτο μέρος της έρώτησής σας θα απαντούσα χωρίς επιφύλαξη καταφατικά. Τό θεσμικό κείμενο που καθορίζει και τή λειτουργία του Υπουργείου αποτελεί μία από τις κύριες αιτίες για τήν κατάσταση που επικρατεί: Οργανωτικές ελλείψεις και κενά, ασάφειες, επικαλύψεις, υπέρμετρος συγκεντρωτισμός, παντελής σχεδόν απουσία μηχανισμού ανάδειξης και αξιοποίησις στελεχών. Οι κεντρικές υπηρεσίες είναι υποβαθμισμένες από πλευράς επιτελικής δραστηριότητας· μεγάλο ποσοστό της δουλειάς που γίνεται στό κέντρο αφορά έκτελεστικό έργο που θα μπορούσε και θα έπρεπε να γίνεται στην περιφέρεια. Υπάρχει παντελής έλλειψη αποτελεσματικών μηχανισμών συντονισμού, έλέγχου και διοικητικής πληροφόρησης σε όλα τά επίπεδα σχεδόν. Είναι λοιπόν σίγουρο πως καμιά ουσιαστική αναδι

θρωση δέν μπορεί νά επιτευχθεῖ στό χῶρο τῆς γεωργίας ἄν προηγούμενα τό Υ.Γ. ἀλλά καί οἱ " συγγενεῖς " του φορεῖς δέν ἀλλάξουν ριζικά.

Γιά τήν ὁλοποίηση τῆς ἀπαίτησης αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς ἔχει ἀναληφθεῖ στό Υ.Γ. προσπάθεια ὥστε μέσα στό 1982 νά ἀναδιαρθρωθεῖ οὐσιαστικά. Στό δεύτερο τμήμα τῆς ἐρώτησῆς σας θά πρέπει νά τονισθεῖ πῶς ἡ ἀποκέντρωση εἶναι μιᾶ ἀπό τίς ἀρχές πάνω στίς ὁποῖες στηρίζεται ἡ προσπάθεια γιά ἀνάπλαση τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ Υ.Γ. Ἀσφαλῶς μπορεί καί θά πρέπει νά ἀποκεντρωθοῦν ὀργανωτικά, λειτουργικά, μιᾶ σειρά ἀπό ὀπηρεδίες τοῦ Υ.Γ. Αὐτό θά στοχεύει ὄχι μόνο στήν ἀποτελεσματικότερη καί ἀποδοτικότερη λειτουργία τους ἀλλά καί στό ξεκίνημα καί στέριωμα μιᾶς πολιτικῆς στήν οὐσία διαδικασίας πού θά δένει τόν ἀγρότη μέ τούς φορεῖς ἀνάπτυξης τῆς ἀγροτικῆς Οἰκονομίας.
